

[Home](#) [Krant](#)[\(/plus\) \(http://www.standaard.be/plus/20150214/ochtend\)](http://www.standaard.be/plus/20150214/ochtend)

Column Peter Vandermeersch

 [\(http://www.standaard.be/plus/tag/column-peter-vandermeersch\)](http://www.standaard.be/plus/tag/column-peter-vandermeersch)

---

## COLUMN

TUSSEN GRACHT EN GORDEL - PETER VANDERMEERSCH

# België plus gas

14 FEBRUARI 2015 | Peter Vandermeersch

---

Niemand hield er rekening mee toen in 1959 op het land van bietenboer Kees Boon het Groningse gasveld werd ontdekt. Maar de voorbije jaren weten de Groningers het verdomd goed: gas is voor Nederland een zegen, maar voor Groningen een vloek. Want de immense gasbel mag de voorbije halve eeuw de Nederlandse schatkist dan ruim 250 miljard euro hebben opgebracht, de Groningers beven bij de gedachte aan het gas onder hun voeten. Letterlijk zelfs. Het voorbije jaar waren tientallen schokken te voelen, sommige met een kracht van 3 op de schaal van Richter. In de provincie hebben duizenden huizen, gebouwen en kerken aardbevingsschade opgelopen. Veel eigenaren kunnen hun huis niet meer verkopen. De rekening voor de versterking van de gebouwen loopt in de miljarden.

De spanning stijgt. In Groningen, maar ook in Den Haag. Want Nederland, zo wordt steeds duidelijker, moet kiezen tussen het geld van het gas en de veiligheid van een deel van de bevolking. En dat blijkt geen vanzelfsprekende keuze.

Uit een pittig rapport, dat volgende week wordt gepresenteerd maar waarvan het concept al uitlekte, blijkt in elk geval dat de veiligheid van de burgers in het gaswinningsgebied nooit op een agenda stond, laat staan dat die hoog op die agenda stond. ‘Tot begin 2013... werden de veiligheidsrisico’s voor burgers niet onderkend’, schrijft de Onderzoeksraad voor Veiligheid in dat rapport. Niet door gaswinningbedrijf NAM, niet door het Staatstoezicht op de Mijnen en niet door Economische Zaken. Iedereen (NAM, Shell, ExxonMobil, de staat) was hard bezig met geld verdienen en toen de aarde al jaren geleden begon te beven werd ontkend dat dat te maken had met de winning van aardgas. Maximaal profijt, lijkt wel het motto te zijn geweest.

Over hoeveel geld het gaat? De rijksbegroting 2015 houdt rekening met 9,1 miljard euro baten uit de gaswinning. Dat is op zich nog geen 4 procent van alle Nederlandse overheidsinkomsten (246,8 miljard), maar ga maar eens naar het parlement om uit te leggen dat er nog eens 9 miljard euro bespaard moet worden. Dat is politiek onhaalbaar.

En daarom is er nu een stevig politiek debat bezig. De liberale VVD van premier Mark Rutte en minister van Economische Zaken Henk Kamp wil de gaskraan openhouden. Onder druk van de publieke opinie (én vooral van de naderende provinciale verkiezingen, die ook de samenstelling van de Senaat bepalen) besloot Kamp weliswaar al om wat minder gas uit de grond te halen. Vlak voor kerst kondigde hij aan dat er dit jaar geen 42,5 miljard maar 39,4 miljard kubieke meter zal opgepompt worden. Onder druk gezet door coalitiepartner PvdA ging Kamp eerder deze week nog een stap verder en kondigde hij aan dat er in de eerste helft van dit jaar maar 16,5 miljard kuub wordt gewonnen. Wat er in de tweede helft van het jaar gebeurt, laat hij nog open.

Overigens: de geloofwaardigheid van de VVD ging er niet meteen op vooruit toen Kamerlid René Leegte, trouwe vazal van minister Kamp, twee weken geleden na een bezoek aan Groningen in de trein telefonisch luidkeels zat te verkondigen hoe zijn partij de Groningers zou ‘pappen’ en intussen verder zou laten pompen. Een medereiziger zette de conversatie op Twitter. Heel het land reageerde boos en verontwaardigd.

De PvdA, die in het rode Groningen politiek het meest te verliezen heeft, dringt intussen aan op een verdere reductie van de gaswinning. ‘Maar dan moet (PvdA-partijleider) Diederik Samsom maar vertellen hoe hij de verloren miljarden voor de schatkist gaat compenseren’, valt te horen in Den Haag. En zo leidt het gas tot nieuwe spanning in het blauw-rode huwelijk van Rutte en Samsom én in het hele land. Commissaris van de Koning in de provincie Groningen Max van den Berg (PvdA) drukte het deze week heel helder uit: ‘Wij leveren warmte en geld voor heel Nederland en daar krijgen we schade, onzekerheid en onveiligheid voor terug’.

Overigens deed het debat van de voorbije dagen me weer denken aan het feit dat dit land, dat (ook in Europees verband) graag prat gaat op zijn strenge en zuinige bestuurders de voorbije halve eeuw zijn gasinkomsten eigenlijk heeft verkwanseld.

‘De Nederlandse aardgasvoorraden kwamen miljoenen jaren geleden tot stand en wij putten ze binnen honderd jaar uit en verteren de opbrengst’, liet honorair hoogleraar Openbare Financien Filip de Kam vorig jaar optekenen in *NRC Handelsblad*. De Kam vergeleek Nederland met ‘een erfgenaam die de hele omvangrijke nalatenschap van

zijn voorouders verbrast'. Hij en anderen bekritisieren het feit dat Nederland de opbrengsten uit olie en gas niet in een nationaal spaarvarken heeft gestopt, zoals Noorwegen dat wél deed. Den Haag gebruikte het gasgeld vooral om de lopende uitgaven van de rijksoverheid te financieren. Een kwart van de aardgasinkomsten ging naar de sociale zekerheid en nog eens een vijfde naar de zorg en het onderwijs. Daardoor, aldus De Kam, leefde Nederland 'gewoon boven zijn stand'. Zoals iemand het onlangs uitdrukte in een debat over openbare financiën: 'Nederland, dat is eigenlijk gelijk aan België plus gas'.



Peter Vandermeersch

De begroting 2015 houdt rekening met 9,1 miljard euro baten uit de gaswinning. Ga maar eens uitleggen dat er nog eens zoveel bespaard moet worden



**Meer?**

Lees de volledige krant digitaal. (<http://www.standaard.be/plus/ochtend>)